

Onderwerp: Appreciatie COB evaluatie

Evaluatie Continu Onderzoek Burgerperspectieven 2008-2018

In 2007 ontwikkelde het SCP in samenspraak met de Voorlichtingsraad (VoRa) het Continu Onderzoek Burgerperspectieven (COB) met een driedelige doelstelling: 1) het kabinet voorzien van actuele informatie over ontwikkelingen in opvattingen over de bevolking; 2) het informeren van publiek en politiek over veranderingen door de tijd, tussen landen en verschillen binnen Nederland en 3) het bijdragen aan de publieke discussie over maatschappelijke en politieke kwesties door het verdiepen van enquêtegegevens met kwalitatief onderzoek. Na uitgebreide verkenningen en tests van combinaties van onderzoeksinstrumenten, werd in het eerste kwartaal van 2008 het eerste reguliere onderzoek uitgevoerd en dat is in de jaren erna niet wezenlijk veranderd. Na ruim veertig kwartaalberichten werd het in 2018 tijd voor bezinning op de in 2007 geformuleerde doelstellingen en ontwikkelde aanpak.

De directie van het SCP heeft daarom in 2018 de evaluatievragen ‘doen we de goede dingen?’ en ‘doen we die dingen die we doen, goed?’ voorgelegd aan een externe commissie bestaande uit prof. dr. Jacques Thomassen (voorzitter), dr. Anchrit Wille en prof. dr. Jacques Hagens, met als secretaris Gerard van Essen. Zij bogen zich eind 2018 en begin 2019 over het COB, op basis van een zelfevaluatie van de COB-onderzoekers, analyse van documenten, een media/impactanalyse en gesprekken met directbetrokkenen, belanghebbenden en deskundigen. De commissie deed in maart 2019 verslag van haar bevindingen en aanbevelingen in het rapport *Evaluatie Continu Onderzoek Burgerperspectieven 2008-2018*.

De commissie oordeelt dat de drie oorspronkelijke doelstellingen na tien jaar niet aan belang hebben ingeboet en dat het SCP deze met het COB zonder meer realiseert. Ze heeft veel waardering voor het werk van de onderzoekers en constateert veel waardering voor de kwartaalberichten bij de lezers daarvan. Ze ziet echter ook ruimte voor verbeteringen, zowel in de presentatie van het onderzoek als in het gebruik van kwalitatief onderzoek, de uitdieping van de verzamelde data en de integratie van het COB in de bredere onderzoeksprogrammering van het SCP. Als grootste uitdaging ziet de commissie het toekomstbestendig maken van de kwantitatieve dataverzameling. Ze bevestigt het ook door de onderzoekers al geconstateerde probleem van het steeds minder representatief worden van het voor de enquêtes gebruikte respondentenpaneel en dit op termijn niet meer kunnen compenseren door correcties en aanvullingen.

De directie van het SCP heeft de commissie in april 2019 bedankt voor de gedegen evaluatie, relevante conclusies en waardevolle aanbevelingen (zie bijlage). De directie deelt de conclusie van de commissie dat verandering van de steekproeftrekking voor de enquêtes nodig is en een grote investering zal vergen. Ze neemt de aanbevelingen van de commissie te harte dat de meerwaarde van het COB extern en voor het SCP zelf vergroot kan worden door het onderzoek meer in te bedden in de meerjarenprogrammering en door een meer strategische benadering van de communicatie. De aanbeveling van de commissie om de kwartaalfrequentie van het COB aan te houden hield zij in beraad omdat de keuze van verschijningsfrequentie en -vormen afhangt van de (kosten van)

herziening van de dataverzameling en het gebruik van het COB in de meerjarige programmering van het SCP.

Inmiddels zijn eerste stappen gezet om het COB sterker te verankeren in de meerjarige programmering van het SCP voor 2021-2025 en de dataverzameling te baseren op nieuwe steekproeven. Dat gebeurt in samenhang met herziening van onze gehele data-infrastructuur van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Hiermee krijgt het COB een vaste plek binnen de basisdata-infrastructuur (BDI) van het SCP, waarin de databehoeftes die het SCP minimaal nodig heeft om zijn taken uit te voeren de komende 10 jaar is geborgd. Dat garandeert de continuïteit van het COB en vormt ook een belangrijke stap in de kwaliteitsverbetering, omdat het COB zich meer gaat verhouden tot de andere onderwerpen die het SCP onderzoekt in het kader van zijn meerjarenprogrammering.

Dit proces is nog niet afgerond, maar ons streven is om medio 2021 een start te maken met de implementatie van de nieuwe data-infrastructuur. In april 2020 is de COB-enquête voor het laatst op de oude manier uitgevoerd. Om de COB-tijdreeks tussen de oude en nieuwe dataverzameling te overbruggen, worden in 2020 en 2021 enquêtes uitgevoerd in het LISS-panel van CenterData.